

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

סג.

עין משפט
גד מצוה

(א) וקמת סה"ל. (ב) דיקא ק"ה. (ג) וקמת סה"ל. (ד) מנילה מ: ערכין ל"ג. (ה) מנילה רבי יהודה. (ו) וקמת סה"ל. (ז) וקמת סה"ל. (ח) וקמת סה"ל. (ט) וקמת סה"ל. (י) וקמת סה"ל. (יא) וקמת סה"ל. (יב) וקמת סה"ל. (יג) וקמת סה"ל. (יד) וקמת סה"ל. (טו) וקמת סה"ל. (טז) וקמת סה"ל. (יז) וקמת סה"ל. (יח) וקמת סה"ל. (יט) וקמת סה"ל. (כ) וקמת סה"ל. (כא) וקמת סה"ל. (כב) וקמת סה"ל. (כג) וקמת סה"ל. (כד) וקמת סה"ל. (כה) וקמת סה"ל. (כו) וקמת סה"ל. (כז) וקמת סה"ל. (כח) וקמת סה"ל. (כט) וקמת סה"ל. (ל) וקמת סה"ל.

הגהות הב"ח

(א) וקמת סה"ל. (ב) דיקא ק"ה. (ג) וקמת סה"ל. (ד) מנילה מ: ערכין ל"ג. (ה) מנילה רבי יהודה. (ו) וקמת סה"ל. (ז) וקמת סה"ל. (ח) וקמת סה"ל. (ט) וקמת סה"ל. (י) וקמת סה"ל. (יא) וקמת סה"ל. (יב) וקמת סה"ל. (יג) וקמת סה"ל. (יד) וקמת סה"ל. (טו) וקמת סה"ל. (טז) וקמת סה"ל. (יז) וקמת סה"ל. (יח) וקמת סה"ל. (יט) וקמת סה"ל. (כ) וקמת סה"ל. (כא) וקמת סה"ל. (כב) וקמת סה"ל. (כג) וקמת סה"ל. (כד) וקמת סה"ל. (כה) וקמת סה"ל. (כו) וקמת סה"ל. (כז) וקמת סה"ל. (כח) וקמת סה"ל. (כט) וקמת סה"ל. (ל) וקמת סה"ל.

גליון הש"ס

(א) וקמת סה"ל. (ב) דיקא ק"ה. (ג) וקמת סה"ל. (ד) מנילה מ: ערכין ל"ג. (ה) מנילה רבי יהודה. (ו) וקמת סה"ל. (ז) וקמת סה"ל. (ח) וקמת סה"ל. (ט) וקמת סה"ל. (י) וקמת סה"ל. (יא) וקמת סה"ל. (יב) וקמת סה"ל. (יג) וקמת סה"ל. (יד) וקמת סה"ל. (טו) וקמת סה"ל. (טז) וקמת סה"ל. (יז) וקמת סה"ל. (יח) וקמת סה"ל. (יט) וקמת סה"ל. (כ) וקמת סה"ל. (כא) וקמת סה"ל. (כב) וקמת סה"ל. (כג) וקמת סה"ל. (כד) וקמת סה"ל. (כה) וקמת סה"ל. (כו) וקמת סה"ל. (כז) וקמת סה"ל. (כח) וקמת סה"ל. (כט) וקמת סה"ל. (ל) וקמת סה"ל.

הגהות הגר"א

(א) וקמת סה"ל. (ב) דיקא ק"ה. (ג) וקמת סה"ל. (ד) מנילה מ: ערכין ל"ג. (ה) מנילה רבי יהודה. (ו) וקמת סה"ל. (ז) וקמת סה"ל. (ח) וקמת סה"ל. (ט) וקמת סה"ל. (י) וקמת סה"ל. (יא) וקמת סה"ל. (יב) וקמת סה"ל. (יג) וקמת סה"ל. (יד) וקמת סה"ל. (טו) וקמת סה"ל. (טז) וקמת סה"ל. (יז) וקמת סה"ל. (יח) וקמת סה"ל. (יט) וקמת סה"ל. (כ) וקמת סה"ל. (כא) וקמת סה"ל. (כב) וקמת סה"ל. (כג) וקמת סה"ל. (כד) וקמת סה"ל. (כה) וקמת סה"ל. (כו) וקמת סה"ל. (כז) וקמת סה"ל. (כח) וקמת סה"ל. (כט) וקמת סה"ל. (ל) וקמת סה"ל.

דמטרנגא מפנין כווסיה. שאני רגיל לתמן משניות שסתם רבי כריתאא שסתם הוא. ודכוותיה אמר רבא דהגזול בתרא (ב"ק דף קא:): **הניע זמן חטין למכור.** שמייקרו ודך אולותימין למוכן מעתה: יש לו מוסר. ולא אמרינן דלאו כליסרו הנא לידו היכא דיש לו דוכי כהו האי מהשמה ואע"ג דלא משך מי מוקרי דרשומיה מוקרי ולא הוה רבית [א] הואיל ואם נא לחזור קאי עליהו כמי שפירע. ומיהו היכא דאין לו לאו כליסרו הנא לידו הוא דהכא רבית: ומאי לקח. ומוציא ג שאין לו דיכול זה לקנותו כמעט שקיבל דחטין מניין לו הואיל ואלא השער אכל זה אין בידו כמה יקנה ודמי רבית: ומאי לקח. דקתני כמתני לקח בהלואהו שהיה נושה בו דינר זהב. ולי נראה דלא גרסינן ליה ופירוש משוכב הוא [א] שנתלה כספר לפי שראה ברבי אושעיא נושה בחבירו מנה דשמעינן מינה דאי הוה יביע ליה השתא זוזי אפילו אין לו נמי שרי שבש ממתינן ופירעה כלוקח בהלואהו ולא היא לא מצני לשבזי ממתינן כהכי דר' אושעיא משום חטין קמאי נקוט ליה ולמימר דיש לו מותר אע"ג דלאו כליסרו הנא לידו וכי אין לו אסור הואיל ולא נא ליסרו לידו אכל ממתינן כי תנא אין לו גבי יין תנאה שמתתם הלוואה נא עליו שהיו כבר דמי החטין מלוה עליו אכל גבי חטין לא תנא ליסרו ואפילו אין לו שרי דליסרו נא לידו ושפיר תני נה לקח: מעמידין מלוה. שיש לו על חבירו: על גבי פירות. לפסוק עליהם פירות כשער של עכשיו כל ימות השנה: ולא אמרינן לאו כליסרו הנא לידו. דקתני (א) רבי חיאל דאמר לעיל אפי' יש לו אסור: ושמע מינה והוא שיש לו. אכל אין לו אין מעמידין מלוה אלא פוסקין על ידי מיתת מעות כדקתני מתני' (לקמן דף עב:) יאלא השער פוסקין ואוקימנא מתני' דקתני רבי אושעיא: ושמע מינה. מדקתני הניע זמן חטין למכור נא לו החטין בדמים כשער של עכשיו ביוקר ופוסק יין כשער של עכשיו כולו שמע מינה איחא לדריבי ינאי דאמר פסק על

הפירות והניע זמן למכור ונא ומכעו ואין לו מקבל הימנו הדמים כשער של עכשיו דמה לי מקבל הן עלמן ומה לי דמיהן: עושין אמנה כפירות. ונתנין מעות בהמנה כשער של עכשיו שיואל בשוק ע"מ לקבל פירות אפילו יוקירו חטין: ואין עושין אמנה. לפסוק על הפירות כדי לקבל דמים לכשיוקירו דכיון דזוזי יהיב חוזי שקול מחזי כריתא: אס יש לו מוסר. מהא דרבי אושעיא קא מומיב והכא דמים קא מקבל ששם עליו דמי החטין ומקבל היין ששהו יותר ממנה שנתן ומתחילה לא קנה יין ממנו והרי הוא כמקבל מעות דמי החטין: כשמשך. הימנו החטין מתחילה דדמי החטין עדיה קא מקבל דברשומיה אייקור דמשעה שמשך כלתה לה מורת הלוואה וקיבל חובו וכן כוונתו: שיחד לו קרן זויס. ואשמעינן דיחוד מילתא היא: הא מני. דקתני יש לו מותר: רבי יהודה היא דאמר דאחד ברבית מוסר. רבית שאינה על ידי הלוואה אלא ע"י מכר ופעמים שנאה לדי רבית כגון זו אס יוקרו הפירות וישלם דמים יש כאן רבית ואם לא ישלם דמים אלא פירות שפסק הוא עמו אין כאן רבית היינו דא אחד ברבית פעמים יש רבית ופעמים אין רבית שהרי אינו פוסק עמו ע"מ לשלם דמים אלא פירות: ועשה שדרו מכר. אס אין חזי נתן לך מנאן עד יום מנאן הרי השדה שלך: נומן שהמוכר אוכל פירות. בתוך הזמן מותר: לוקח אוכל פירות אסור. שמה לא יבא לדי מכר שיחזיר לו מעותיו ומנאן שנהלואה היו אלא זה אוכל פירות ברבית: כייסום בן זנוין: מאי בנייהו. כמאי קמפליגי: דא אחד. כי האו גוונא שמה יבא לדי רבית שמה לא יבא דא הפדייה נא לדי רבית דא המכר אינו נא לדי רבית: על מנא להחזיר. דרבי יהודה גופיה לא שרי אלא ע"מ להחזיר שאם לא יהא מכר יחזיר לו פירות שאכל ואפילו הכי אסר מ"ק דכשעת אכילה קאכיל רבית וענדיה לאיסור: שפסא דאמר רבי ינאי. גבי כרעון הן ודמיהן שוין דכי יהי רבן מותר דמיהן נמי מותר דמה לי טוב אס הם מקבל יותר ממנה שדמיהן מקבל:

דאמר רבי ינאי מה לי הן. החטין מה לי דמיהן כגון יין אס יש לו קך פי' רביתו שמואל ור"ל דוקא יין אכל מעות אסור ואין נראה לר"ת דכפרק הגזול (קמ"א) (ב"ק דף ק"ה) ושם ד"ה (התם) ואייקר זנונו מריותא קמאי א"ל לרב אשקול זוזי אמר ליה אי כי מונזי אמרי כמנא דכהנא הוא שרי ואס לאו אסור רב לעטמיה דאמר אין עושין אמנה בדמים משמע דלרי ינאי שרי למשקל זוזי:

בשמשך. ואפילו אשקול זוזי מותר לשלם חטין אחרים אס יוקירו ולא דמי לקאה כסאה דאסור (ועל דף ס"ג) משום דהתם הלוואה והכא זכיוני מומשיכה דהכא לא הוה אלא לענין היתר פיקוק ולא לקנות משם:

צד אחד ברבית מותר. ואע"ג דכשעת הפסוק הוה רבית כיון שכשעת הפסק הוה דא אחד של היתר שרי וא"ת א"כ סאה כסאה נמי יהא מותר ללוות לרבי יהודה דא אחד הוא דשמה לא יוקירו דבהלואה נמי שרי רבי יהודה דא אחד ברבית כדאמרינן לקמן (דף ס"ה) גבי משכן לו בית משכן לו שדה הא דלא כר' יהודה יש לומר דלא חשיב דא אחד ברבית אלא דבר שיש ביד מלוה היא ביד ליה לעשות דא אחד שלא יהא רבית ולא דמי לקאה כסאה שתלוי בשער וע"כ יהא רבית אס יוקירו: **רבית ע"ל מנא דהחזיר איכא** בייניהו. ואס תאמר מאי

טעמא דרבנן דאסרי דלחיה רבית הוא זה והלא כשיבא לפדות מנכה לו תחילה פירות שאכל וי"ל ודאי אס הוא עושה כן לא הוה רבית אלא מזכירו לפרוע תחילה הכל קודם שינכה לו כלום ואס לא יוכל לפרוע לו הכל תאם משוקעת בידו ואס תאמר דמתן כערבין (דף נ"א) ושם ד"ה (התניא) המוכר בית בנתי ערי חומה גואל מיד וגואל עד שנים עשר חדש הרי זו כמו רבית ואינו רבית ופריך בגמ' והתניא רבית גמורה היא אלא התורה התירה ומשני הא ר' יהודה והא רבנן והשמה לרבא דלובלי עלמא דא אחד ברבית אסור הכי משני * ויש לומר דמדאורייתא מודה רבא דרבא דא אחד ברבית פליגי אכל מדרבנן נראה לרבא דליבא למאן דשרי ורבי יהודה שרי הכא אפילו מדרבנן כדמוכח בעובדא דמיימי לך מוקי רבא דאורייתא ברבית על מנא להחזיר ואס תאמר דכפרק תרנא דמגילה (דף ס' וס' ד"ה רבי) תנא אין מוכרין בית הכנסת אלא על מנאי אימתי שירצה שיחזור דברי רבי מאיר ופריך בגמרא ולרבי מאיר הכי דיירי ביה הא הוה ליה רבית ומשני סבר לה כרבי יהודה דאמר דא אחד ברבית מותר וי"ל לרבא איירי התם כגון שהתנו עמו שאם יפדו יתן השכר על שדר בו: ופוסקין

הלוואה וקיבל חובו וכן כוונתו: שיחד לו קרן זויס. ואשמעינן דיחוד מילתא היא: הא מני. דקתני יש לו מותר: רבי יהודה היא דאמר דאחד ברבית מוסר. רבית שאינה על ידי הלוואה אלא ע"י מכר ופעמים שנאה לדי רבית כגון זו אס יוקרו הפירות וישלם דמים יש כאן רבית ואם לא ישלם דמים אלא פירות שפסק הוא עמו אין כאן רבית היינו דא אחד ברבית פעמים יש רבית ופעמים אין רבית שהרי אינו פוסק עמו ע"מ לשלם דמים אלא פירות: ועשה שדרו מכר. אס אין חזי נתן לך מנאן עד יום מנאן הרי השדה שלך: נומן שהמוכר אוכל פירות. בתוך הזמן מותר: לוקח אוכל פירות אסור. שמה לא יבא לדי מכר שיחזיר לו מעותיו ומנאן שנהלואה היו אלא זה אוכל פירות ברבית: כייסום בן זנוין: מאי בנייהו. כמאי קמפליגי: דא אחד. כי האו גוונא שמה יבא לדי רבית שמה לא יבא דא הפדייה נא לדי רבית דא המכר אינו נא לדי רבית: על מנא להחזיר. דרבי יהודה גופיה לא שרי אלא ע"מ להחזיר שאם לא יהא מכר יחזיר לו פירות שאכל ואפילו הכי אסר מ"ק דכשעת אכילה קאכיל רבית וענדיה לאיסור: שפסא דאמר רבי ינאי. גבי כרעון הן ודמיהן שוין דכי יהי רבן מותר דמיהן נמי מותר דמה לי טוב אס הם מקבל יותר ממנה שדמיהן מקבל:

מנה

יש א מ"י פ"י מהל' מל' וזה הל' ו פסג' לאין ק"ג טו"ש"פ י"ד פ"י ק"ג פ"י א ופ"י ב: ב ב טו"ש"פ י"ד פ"י ק"ג פ"י ו: ב א מ"י פ"י מהל' מל' וזה הל' ד פסג' לאין ק"ג טו"ש"פ י"ד פ"י ק"ג פ"י ד וע"פ ופ"י ק"ג פ"י א: ב ב טו"ש"פ י"ד פ"י ק"ג פ"י ה ויכ"ר:

מוסף רש"י

ועשה לו שדה מכר. שמשכן לו שדה על איתו מנה ומכר לו אס לא חטין לך מנה חטין ועד שלם שנים הכי הוא שלך (וערבין לא). בזמן שהמוכר אוכל מותר. לוקח אוכל פירות אסור. שמה יבא לדי רבית ופריך בגמ' והתניא רבית גמורה היא אלא התורה התירה ומשני הא ר' יהודה והא רבנן והשמה לרבא דלובלי עלמא דא אחד ברבית אסור: